

Het startpunt van Tangram Architecten, van Bart Mispelblom Beyer en Charlotte ten Dijke, ligt bij het winnen van European 1 (1988-1989) - een twejaarlijkse Europese ontwerpwedstrijd voor jonge architecten voor een woningontwerp, terwijl men nog nooit eerder een woning had ontworpen. Het bureau kenmerkt zich door projecten niet alleen te benaderen vanuit de architectuur maar ook stedenbouw en openbare ruimtes. Maatschappelijk signaleerde men destijds dat er vooral buiten de stad werd gebouwd en monotoon. Bart Mispelblom Beyer keek terug in de tijd: 'Het moest anders'. Teveel steden liepen leeg en verloren draagvlak. Er was ook sprake van een dubbel effect. Ook leegte werd schaars, Nederland werd steeds voller. Toen ontwikkelde zich de visie van Tangram de keuze voor een verdichte stad met voorzieningen om de stad te laten functioneren. Maar anders dan je het tegen komt in 3e wereldsteden, waardoor armoede sprake is van zeer verdichte wereldsteden. Mispelblom Beyer: 'In Nederland kun je verdichten wanneer je rekening houdt met privacy, met flexibiliteit in structuur en dat combineert met andere functies. Randvoorwaarden zijn dan in feite wel:

- Dat je er uit kunt. Denk hierbij aan water, grachten ed,
- En er is compensatie door voorzieningen zoals openbaar vervoer, winkels: de collectieve waarden.
- En bij verdichting is er sprake van alternatieve collectieve waarden, die moet je er in ontwerpen. De overgang tussen collectief en privaat moet goed georganiseerd en wel scherp

Presentatie Tangram van ontwerp Centrumplan Drachten

Ruimte scheppen door verdichting in Centrumplan Drachten

@intro:Op uitnodiging van de Stichting sociëteit de Friese Bouwkring hielden ir. Bart Mispelblom Beyer en ir. Jan Grupstra, beiden van Architectenbureau Tangram uit Amsterdam een toedracht over het Centrumplan Drachten. Vanuit hun bureau filosofie van 'ruimte scheppen door verdichting' benadert dit bureau zijn opdrachten vanuit de disciplines ruimtelijke ordening, stedenbouw en architectuur en daarmee het Centrumplan Drachten

zijn. Dat vraagt om stedenbouw op microniveau. Als je zeer dicht gaat bouwen dan wordt de kwaliteit bepaald door het niet-gebouwde tussen de bouwvolumes. Dus je kunt architectuur en stedenbouw dan ook niet los van elkaar zien. En je moet je altijd realiseren wat de culturele transformatie is, voor wie ga je bouwen? De uitvoering wordt bepaald door de locatie zelf en dat is altijd verschillend, aldus Mispelblom Beyer. Tangram heeft soortgelijke projecten als het Masterplan Centrum Drachten gedaan in Amsterdam/Osdorp (project met 500 woningen en winkels), Almelo stationsgebied LOC23, met 300 woningen en 50.000 m2 winkels, Hilversum stationsgebied met 115 woningen en winkels. Er is altijd sprake van een locatie specifieke aanpak en dus ook in Drachten'.

Centrumplan Drachten

Doel van het college B&W is een centrumfunctie te realiseren dat voldoet aan de ambities van het college om Drachten als de stad met een regiofunctie te borgen en zo mogelijk te versterken, waarbij het centrum goed bereikbaar is en waar de bezoeker enkele uren kan vertoeven. Het Programma van Eisen omvat 21.000m2 winkels, 100 woningen en waarbij er sprake is van een uitbreiding aan 9000 m2 aan winkelruimte.

Huidige situatie

Mispelblom Beyer: 'Als je nu door de stad loopt dan schieten je de ogen vol tranen. De huidige bebouwing van winkels en woningen, naar ontwerp van Van de Broek en Bakema, voldoet niet langer aan de hedendaagse eisen. Het Raadhuisplein wordt omzoomd door winkels met daarboven woningen. Een deel van de huidige bebouwing wordt gesloopt. Het gebied heeft een tweepolig karakter. Aan de ene kant de Raadhuispleinzijde, een verblijfsgebied met een dorpsvriendelijk beeld en kleinschalig karakter. Aan de andere zijde - De Drift - daarentegen is de bestaande grootschalige bebouwing van Van de Broek en Bakema uit de jaren '60 sfeerbepalend. Architectonisch was de vraag hoe om te gaan met de huidige gevels en de enorme in de zestiger jaren gebouwde gevelwand. Daarnaast is het bestaande plein erg lang en heeft geen trekker op de kop.

Het concept ruimtelijk verdichten

In hoofdlijnen bestaat het plan uit twee pleinen (Raadhuisplein en Driftplein) die vorm worden gegeven door drie grote blokken tezamen met bestaande omgevende bebouwing. In het nieuwe ensemble worden de twee bestaande blokken van

BOUWSOOS FRIESE KRINGEN

Van de Broek en Bakema geïntegreerd. De woningen op de winkelblokken vormen als het ware opgetilde binnenpleinen, met daarop semi-openbare stedelijke ruimte met een parkachtige inrichting. De gedachte achter het concept omvat een aantal thema's waarin Tangram haar visie laat zien op de samenhang tussen openbare ruimte, stedenbouw en architectuur & ruimtelijke verdichting. Bart Mispelblom Beyer: 'Voor de schaalovergang in dit Drachtster plan vinden wij van belang dat er sprake is van hechting en dat bereik je door verschillende schaalgroottes toe te passen. Dus van het kleine dorpsachtige naar het grote van de blokken van Van

de Broek en Bakema. Ook bij de vormgeving van de gevels is dit tweepolige karakter bepalend. Aan het Raadhuisplein verwijst de parcellering van de gevels naar het kleinschalige en horizontale karakter van de gevels in de oude stad. Aan de Driftzijde is de verdeling grootschaliger en past bij de bestaande blokken van Van de Broek&Bakema. Voor de ruimtelijke kwaliteit hebben we onder andere gekeken naar de omgeving waardoor er nu doorsteken zijn en zijn er geen enge stegen meer. Ook komen er overal bomen en groen. Vervolgens combineren we wonen en winkelen. Vaak zijn de woningen in dergelijke plannen het ondergeschoven kind. Wij vinden dat juist wonen en zware rol moet hebben en dat levert een eigen bijdrage op zoals op daken zoveel mogelijk functies brengen. Bewoners kunnen dan kiezen tussen stedelijk wonen of een rustigere omgeving weg van de winkels. Wij gaan daarbij voor eenzijdige kwaliteit, in feite het omgekeerde van de huidige situatie, waarbij moeilijke functies zoals laden en lossen worden gesandwiched (ingepakt). Ook de woningtypologie is van belang. Vaak zie je één type woning. Dit plan omvat verschillende type woningen en op verschillende lagen.

Een ander thema is de ontwikkelingsflexibiliteit. Door flexibeler te verkavelen vergroot je de haalbaarheid van een plan. Het is een manier van denken die het realiseren en organiseren ondersteunt in behalen van rendement. En ten slotte de kwaliteit van de buitenruimte, betoogt Mispelblom Beyer. 'Die wordt in feite bepaald door de kwaliteit van de woning zelf en waarbij de niet-bebouwde ruimte een integraal onderdeel is van de ontwerpogave. Goed vormgegeven pleinruimtes moeten op deze ontwerpwijze van het Raadhuisplein een aangenaam woon- en winkelgebied maken.'

Architectonisch wordt er gewerkt met verschillende metselwerkvlakken afgewisseld met glaselementen. De glasachtige gevelpartijen gaan van een open karakter naar dichtere gevels waarbij de winkelpuien een sterke omkadering krijgen. Ook meldt Mispelblom Beyer aan het einde van zijn toedracht nog een hoogstandje in het project. Het is de bouw van die knotsgrote parkeergarage. Die moet namelijk om dat grote bestaande bouwblok van Van de Broek en Bakema heen worden gebouwd. De bouwvraag voor het Raadhuisplein in Drachten is inmiddels ingediend en de start bouw is dit jaar gepland.

Illustraties: Tangram Architecten

Kijk op: www.BouwinfoNet.nl

Raadhuisplein, Drachten

Start bouw:	medio 2008
Projectontwikkelaars:	Redema, le Clercq planontwikkeling
Architect:	Tangram, Amsterdam
Constructie:	Jansen Wesseling, Drachten
Advies installaties:	Techniplan, Rotterdam